

Opinie

N.B. Het kan zijn dat elementen ontbreken aan deze printversie.

Luister naar
03:17

De inrichting van ons land is te lang overgelaten aan noodlot en markt

✍ Christiaan Weijts ⓘ 4 november 2022 ⌚ Leestijd 1 minuut

Ook ik ben dol op de natuur, maar ik zou er niet graag het klimaat aan opofferen. Porthos, een groot CO₂-opslagproject, dreigt nu te stranden door de nieuwste plotwending in de stikstoftragedie. Veel andere duurzaamheidsprojecten eveneens. Windmolens, zonneparken: zonder benzinemotoren bouw je ze niet.

In feite gelast de Raad van State nu om omeletten te maken zonder het breken van ook maar één ei. Onuitstaanbaar. Zeker als je Remkes' *Niet alles kan* (2019) nog eens doorbladert, en in een taartdiagram leest dat de gehele bouwsector slechts 0,6 procent vormt van het probleem.

Begrijp me goed. Ook ik ben dol op de blinddoek van Vrouwe Justitia - alle vervuilers zijn gelijk - maar ik zou er niet graag het gezonde verstand aan opofferen. En wie dwingt onze ministers om ook rond te gaan lopen met diezelfde blinddoek? Enig zichtvermogen is bij het inrichten van een land best welkom.

Op zichzelf waren die vrijstellingen voor woningbouw en duurzaamheid daarom zo gek nog niet. Liever starterswoningen dan megastallen. Liever schone energie dan een kippenschuur. Dat was de onderliggende politieke visie.

Alleen: het waren ongedekte cheques. Het nadeel van stikstofruimte is dat je het niet achteloos kunt bijdrukken. De politiek durfde niet te kiezen wie er ruimte moest opofferen, welke eieren moesten sneuvelen voor al die ambitieuze uitsmijters. Maar alleen peuters kunnen zich verstoppen door hun ogen te sluiten.

De inrichting van ons land is te lang overgelaten aan 1) de markt en 2) de talloze krachten die ons keer op keer overvallen (natuurschade, asielinstream, geopolitieke stampen, opwarming van de aarde, de komst van de wolf).

Noodlot en markt. Boven onze hoofden, boven onze brede rivieren, werken die traag op elkaar in. Ze voeren hun strijd in ons landschap en de resultante van die krachten is de leefomgeving waarmee wij, inwoners, het maar moeten doen.

Wonderlijk, voor een democratie, hoe weinig invloed we hierop lijken te hebben. Wat willen we? Boerderijen opkopen voor bredere snelwegen? Hoeveel natuur? Hoeveel inwoners? Tussen markt en noodlot moeten burgers en volksvertegenwoordiging een buffer kunnen vormen tegen de willekeur.

Hoeveel weilanden? Hoeveel megastallen? Wat weerhoudt ons ervan een realistisch toekomstplan voor immigratie te maken, vóór de grote klimaatsvolksverhuizingen ons komen overvallen?

Alle vervuilers zijn gelijk, maar sommigen zijn wat mij betreft net ietsjes gelijkter dan anderen. Als je die 0,6 procent naast de stikstofgiganten zet – landbouw (46 procent) en buitenland (32 procent) – dan is het duidelijk waar we de ruimte vandaan moeten halen. Juist. Duitsland binnenvallen, het Ruhrgebied platbombarderen en herontwikkelen tot een tweede Veluwe. Als dat een onneembare eierschil blijkt, kunnen we op z'n minst beginnen bij de Gelderse vogelgriepvallei.

Christiaan Weijts schrijft elke vrijdag op deze plek een column.

Een versie van dit artikel verscheen ook in [de krant van 4 november 2022](#)